

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * SETEMBRE DE 1986 * Nº 120

MANIFESTACIÓ

Poques vegades s'estrevé que hi hagi una manifestació a Sant Llorenç. Dia 15 de setembre un grup de pares i nins de l'escola de Cala Millor en protagonitzaren una per sol·licitar més atenció a l'edifici escolar. Informació a les pàgines 6 i 7 d'aquesta revista.

ALTRES TEMES

- *13 anys de campaments
- *Espipellades
- *Els quatre clotets
- *L'Escola Card
- *Història
- *El retratista de Maria
- *Objectors
- *El nou Cardassar

VAGA DE FAM

Sens dubte el tema que va despertar més expectació durant el passat mes de setembre va ser la vaga de fam que mantingueren 12 treballadors del "Bier Garten" dins les dependències municipals, reivindicant el seu lloc de treball.

Totes els mitjans de comunicació de l'illa, a més d'algunes agències i diaris estrangers es feren ressò de l'esdeveniment.

Informació a les pàgines centrals i editorial a la pàgina 2.

ACTUALITAT

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Número 120

Setembre de 1986

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apòstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

La vaga de fam que han mantingut durant una setmana 12 treballadors del "Bier Garten" dins l'Ajuntament llorencí ha posat en evidència, una vegada més, la manca d'iniciatives que té la nostra Corporació a l'hora de solucionar els problemes que se li presenten i la partidista aplicació de la llei que es practica al terme de Sant Llorenç.

D'una banda s'ha fet palesa la lluita soterrada entre dos grups de la zona costera, el camp de batalla de la qual, per aquesta vegada, s'ha traslladat a les oficines municipals sense que el batle ni la resta dels regidors fessin res per llevar-se-la de damunt. Hem donat un espectacle de manca de control de la situació realment llastimós, i del qual no es pot responsabilitzar únicament al batle, ja que foren molts pocs els regidors que estaren disposats a manifestar en un ple la seva opinió al respecte.

De l'altra, s'ha proporcionat un argument més als qui afirmaven que a Sant Llorenç la llei s'aplica de diferent manera segons si els implicats estan o no de banda dels qui manen. Una política que ajuda molt poc a inculcar a la gent un respecte i una confiança en la llei i les institucions i que ha estat la tònica habitual d'actuació d'aquests darrers anys.

Un tercer aspecte que cal esmentar és la inhibició dels sindicats davant un problema clarament laboral. Sembla que han considerat la vaga poc important com per distreure'ls l'atenció de les vinents eleccions o la problemàtica devolució del patrimoni sindical. Tal com succeix en altres organitzacions, pareix que són més bons a l'hora d'exigir els seus drets que a la de complir en les seves obligacions, encara que siguin únicament morals.

Tot plegat tenim, idò, que els "d'abaix" han hagut d'estar una setmana sense menjar per dirimir una lluita de poders que els era totalment aliena, mentre que els seus representants sindicals s'inhibien de la situació.

Llastimós.

COL.LABOREN

Josep Cortès	Actualitat	Portada
	La imatge	3
	Escola C. Millor	6
	Espipellades	8
	Vaga	10
Antoni Sansó	Punta de n'Amer	3
Guillem Pont	Campaments	4
	Els 4 clotets	12
Guillem Quina	Entrevista I. Humbert	6
	Fotografies	
Ramon Rosselló	Història	9
Jaume Galmés	Poesia	13
	Esports	19
Maria Galmés	Batec	14
	Silleu...	18
	Comptabilitat	
	Fotografia	
Antònia Servera	Batec	14
J. M. Cerezo	Objectors	15
Llorenç Artigues	Tio Merlin	16
J. Domenge	Escola Card	17
Damià Quetglas	Mestre Pere	20

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Si han asfaltat una partida de carrers del poble, entre ells el del pont de la gasolinera, vol dir que per ara no fan comptes canalitzar les aigües ni arreglar el problema de les inundacions.

Si hi ha qualcú que tengui un sobrant de capses de cartró, per favor que no les tiri,

que la paperera que hi ha vora ca'n Metxo fa quatre mesos que no la buiden i a l'instant li haurem d'afegir més suplementes com el de la fotografia.

El solar que fa temps va comprar l'Ajuntament a l'entrada del poble venint d'Artà s'ha convertit en un jardí d'indubtable bellesa. Allà, voltats de flors i d'esponerosos arbres, els padrins de "Corea" poden matar les hores en pau i tranquil·litat.

¿I que no és guapo, això?

Josep Cortès

PUNTA DE N'AMER

Després del foc vénen els plors, els "ja t'ho deia", "era d'esperar", "es veia venir", etc. etc., a més de l'elusió de responsabilitats i el poc coratge dels responsables. El que no va aconseguir l'especulació ho ha fet el foc.

En aquest cas l'alarma s'havia donat amb molta antelació, moltes veus havien advertit allò que es podia esdevenir si no es prenen a temps les mesures adequades.

En aquest cas el Govern Balear ha perdut clarament l'oportunitat de demostrar la seva eficàcia i la seva responsabilitat.

El foc de Sa Punta de n'Amer és un fet d'una gravetat que tots lamentarem durant anys, ja que n'hauran de passar molts perquè s'esborri el mal que ha fet el foc a la vegetació i al paisatge.

Però no cal oblidar que els incendis no són fenòmens aïllats propis de l'estiu. Són conseqüència d'una manca de planificació forestal i ecològica i una manca de política de prevenció d'incendis.

El foc ha passat i ens demanam: i ara què? Volem solucions, solucions que passen en primer lloc per saber què fa comptes fer aquest Govern Balear que durant més d'un any ha deixat de banda l'elaboració d'una llei que protegeixi eficaçment Sa Punta, tal com ho va acordar el Parlament de les Illes el 17 de juliol del 85, per intentar de qualque manera i amb els embulls i enganys pertinents, la manera d'urbanitzar allò que ell havia de protegir.

Davant aquest panorama desolador, queda clar per a nosaltres que el Govern Balear és el primer responsable de l'incendi, per això exigim una repoblació forestal, repoblació totalment necessària i urgent.

Volem saber com i amb quines espècies, per això es necessita la col·laboració dels biòlegs, ecòlegs, ecologistes, tècnics... i la voluntat del Govern de complir amb el que democràticament el Parlament li va dictar.

Antoni Sansó

1977 - EL CENTRE D'ESPLAI

Ara ja sabíem...

Fer feina a grapades comporta el risc de la imperfecció, com mostra la redacció de l'article referent al campament de Sa Barca Trencada. Però, amb tot i amb això, pens que queda clar que Sa Barca Trencada representà una mena de revàlida, una fita clara i transcendent, car a partir de llavors, res no seria igual.

Ara ja sabíem cert i segur que els campaments -qualificats d'educatius- necessiten d'una prèvia programació:

- Cal pensar abans on es vol arribar i com hi arribarem.

- Cal seguir les passes previstes, però amb flexibilitat.

- Cal analitzar fins a quin punt hem arribat allà on havíem planificat.

Ara ja sabíem la importància d'això que en deim "equip de monitors", de la preparació de les "petites coses" i de la preparació personal. Però també ens férem conscients de que la cosa més important era ésser i actuar com a equip, amb funcions personals diferents però complementàries.

Ara ja sabíem que tant o més important que el nombre d'al.lots era el nombre de dies.

I també vam aprendre que fer campaments era una experiència meravellosa, però seriosa i que, a més, comportava un esforç personal considerable. Tot un treball que en gran mesura es disolia en un sant-i-amèn.

Per aquest motiu es creié "imprescindible sol·licitar la participació dels pares, car, a ésser possible, havíem de perseguir tots les mateixes metes:

Neix el Centre d'Esplai:

Centre d'Esplai

Es constituí en el desembre del 76 assumint els objectius del G.D.E.M. (depenent de Càritas-Mallorca) i amb la intenció de laborar en tres direccions:

- De cara als nins: s'havia de continuar la tasca iniciada en els campaments mitjançant activitats setmanals.

- De cara als monitors: es feia inajornable una formació per-

manent.

- De cara als pares: havíem de portar gent de fora perquè ens parlàs d'educació i de fills.

Una tasca ampla i ambiciosa, amb la força característica que tenen totes les coses que neixen des d'abaix, orfes d'ajudes.

Val a dir que el Centre d'Esplai de Sant Llorenç, en el contexte de la federació (G.D.E.M.) assumia una particularitat ben excepcional: la integració -en diversos graus- dels pares dels nins superant així el concepte "d'aparcament de nins". En Joan "Treufoc", en Nadal, en Pedro "Cotà", en Guillem "Tenjó", en "Metxo", en "Galmés", els "Gelaberts", en "Saletes", en Toni... donaren al Centre d'Esplai una singularitat sospirada per altres centres.

Certament ho tenim bo de fer a l'hora de queixar-nos del "poble", però també és ver que les circumstàncies i les persones empenyen moments de plenitud capaços de tocar la fibra de l'orgull de sentir-se llorençí.

No sé encara si entre tots ho podem fer tot, però certament molts poden fer moltes coses (Vaja!, el típic tòpic).

El Campament

El campament realitzat a Cala Sequer (27 nins de 2on, 3er i 4rt i 8 monitors) intentà

"...Un grup compacte i ben avingut..."

ésser una segona part del de Sa Barca Trencada. Es repetí el motlo i malgrat no assolís el seu nivell, també és ben destacable: s'aconseguí un equip de monitors compacte i ben avingut amb tot el que això suposa, i a més, amb la particularitat de que era conscient de les pròpies limitacions -per això reconegué la deficitària programació realitzada i la necessitat de posar-se, encara més, d'acord amb les "petites coses"-.

Aspecte, aquest darrer, fonamental en tota tasca educativa, car porta al camí oposat a l'autocomplacència (=rutina), és a dir, a la recerca constant de nous camins (=experimentació).

I per acabar...

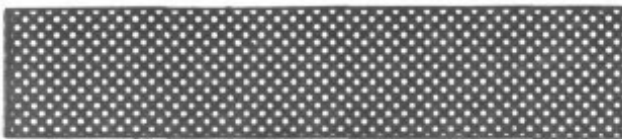
L'any 77 em porta, també, el record d'aquelles llargues, tenses i eixorques reunions de reunificació (Esplai-Catequesi).

Potser avui solament queda el bell record de la "voluntat" i el desig que mostraren ambdós grups d'acabar amb una mena de cisma que mai no havia d'haver existit... Però les persones ja eren massa lluny. Només el temps seria -i encara és- capaç de sarzir l'esqueix.

Guillem Pont

"La integració dels pares, un aspecte ben singular"

• ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569505 * SANT LLORENÇ

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ESPORTS

SOLER »« PONT

Carrer Nou, 35 T.569310 SANT LLORENÇ

A partir d'enguany el nostre terme municipal ha passat a disposar de tres escoles depenents de l'Ajuntament, la de Sant Llorenç, la de Son Carrió i la de Cala Millor. Així com les dues primeres han pogut començar el curs sense problemes greus -és a dir, amb els problemes de sempre-, la de Cala Millor s'ha trobat amb una serie de deficiències que, a judici de pares i mestres, han impedit que el curs s'iniciàs amb normalitat. Per tal que ens exposàs el seu punt de vista ens posàrem en contacte amb na Magdalena Ordines, portaveu

oficiosa dels pares mentrestant no s'organitzi l'APA corresponent.

-¿Podries explicar una mica quina és sa vostra situació?

-Resulta que ja feia temps que s'Ajuntament de Sant Llorenç sabia que a sa banda de Son Servera s'estava fent un centre comarcal. A principi de l'any passat es Ministeri els ho va comunicar i els va dir que es que hi havia passaria a dependre d'ells. Un parell de pares i mestres, per fer-los-ho recordar, a principis d'agost vàrem demanar una audiència an es batle i li vàrem entregar un paper sol·licitant que se prenguessin mesures per tal que a començaments de curs tot està a punt, perquè, entre d'altres coses, teníem 5 mestres concedits i només hi havia 4 aules. Es batle, de mala manera, mos va contestar que ell no sabia res i que mentres no li ho comunicàs es Ministeri no tenia perquè fer res. A força de pregar mos va dir que faria pintar ses aules i que vallarien un solar per fer es recreo. Però dia 15, a s'hora de començar ses classes, mos hem trobat que no hi havia res, se n'ho havien duit tot, es pupitres eren vells i mos faltava una aula. En vista d'això dia 15 una vintena grossa de pares i alumnes anàrem a s'Ajuntament amb una pancarta per protestar. Mos va costar molt poder trobar es batle, però a la fi aconseguírem que llogassin un local p'es cursos més alts.

-Però ses aules són competència d'es Ministeri...

-Sí, però si a un poble hi ha una saturació d'al.lots, s'Ajuntament pareix que se'n

toca preocupar.

-¿Heu xerrat amb n'Ignasi, que és es president de sa Comissió de Cultura i es representant de s'Ajuntament dins s'escola de Sant Llorenç?

-Sí, però mos diu que no sap res, que només fa cinc mesos que se'n cuida i que això no és competència seva...

-¿Ja teniu APA i Consell Escolar?

-No encara. Esperam poder-los posar en marxa la setmana que ve. De moment es Ministeri ha nomenat un director provisional.

-En concret, idò, ¿quines són ses vostres peticions?

-Que ses aules que hi ha estiguin en condicions dignes i que s'Ajuntament comenci a fer passes per construir una escola així com toca. Dia primer d'octubre acaba es plaç per sol·licitar an es Ministeri que en construeixi una dins es pròxim quadrienni i per això divendres que ve, juntament amb sos de s'Ajuntament, volem anar a xerrar amb ells.

*

N'Ignasi Humbert, president de la Comissió de Cultura, ens dóna la seva opinió.

-¿Quin és es teu punt de vista sobre es problema de s'escola de Cala Millor?

-Aquest problema s'ha creat perquè es Ministeri no va comunicar a s'Ajuntament que hi hagués d'haver cinc aules. Sabíem que s'obriria sa de Son servera, però pensàvem que aquí en quedarien quatre. Jo me'n vaig tèmer que serien cinc vuit dies abans d'obrir.

-Es pares diven que a ses aules no hi havia res...

-Això tampoc no és realment així. Aquestes escoles depenien de Son Servera i és lògic que se'n duguessin lo seu; ara bé, ses taules i ses cadires eren d'es Ministeri i han quedat allà.

-Segons es pares es Ministeri ja vos ho havia comunicat per s'agost...

-Dins s'agost es mestres varen donar un escrit an es batle, però ell a jo no m'ho va dir. Supòs que ho degué posar damunt sa seva taula i...

Jo me n'havia de cuidar de sa neteja d'es local i ho vaig fer. Lo únic que va faltar va esser una aula i era perquè es Ministeri no mos havia comunicat que augmentàs sa dotació de mestres. Vàrem haver de cercar una aula i això a Cala Millor no és fàcil, una perquè no n'hi ha gaire i s'altra perquè quan els dius que és per posar-hi al.lots fan anques enrera. I a més surten caríssimes. Així i tot els donàrem una solució. Per jo s'actuació de s'Ajuntament ha estat sa correcta.

-¿Ja està definitivament solucionat?

-Per aquest curs, sí.

-¿I es pares estan contents?

-Supòs que no, perquè hi ha que reconèixer que ses aules que tenim no són realment unes escoles. Sa solució definitiva seria fer una escola nova. Avui tenim un ple per veure si cedim, a proposta de sa Comissió de Cultura, un solar de Sa Coma per fer-les-hi. Això seria sa solució definitiva.

Entrevistes de Josep Cortès i Guillem Quina

GABRIEL CELAYA és un poeta basc que se serveix de la poesia com a mitjà per a una presa de consciència col·lectiva encaminada a una transformació de la societat.

Nascut a Hernani el 1911 comença a publicar abans de la guerra civil: "Marca del silencio", "La soledad cerrada". Després d'un llarg parèntesi escriví una obra abundosa, primer de caire realista "Tranquilamente hablando", "Poesia urgente" i després experimental "Los espejos transparentes" i "Técnica de cámara".

(G.E.C.)

LA POESIA ES UN ARMA CARGADA DE FUTURO

Quando ya nada se espera personalmente exaltante, más se palpita y se sigue más acá de la conciencia, fieramente existiendo, ciegamente afirmando, como un pulso que golpea las tinieblas,

cuando se miran de frente los vertiginosos ojos claros de la muerte, se dicen las verdades: las bárbaras, terribles, amorosas crueldades: se dicen los poemas

que ensanchan los pulmones de cuantos, asfixiados, piden ser, piden ritmo, piden ley para aquello que sienten excesivo.

Con la velocidad del instinto, con el rayo del prodigio, como mágica evidencia, lo real se nos convierte en lo idéntico a sí mismo.

Poesía para el pobre; poesía necesaria como el pan de cada día, como el aire que exigimos trece veces por minuto, para ser, y en tanto somos, dar un sí que glorifica.

Porque vivimos a golpes, porque apenas si nos dejan decir que somos quien somos, nuestros cantares no pueden ser sin pecado un adorno. Estamos tocando el fondo.

Maldigo la poesía concebida como un lujo cultural por los neutrales que, lavándose las manos, se desentienden y evaden. Maldigo la poesía de quien no toma partido hasta mancharse.

Hago más las faltas. Siento en mí a cuantos sufren y canto respirando. Canto y canto, y cantando más allá de mis penas personales, me ensancho.

Quisiera daros vida, provocar nuevos actos, y calculo por eso con técnica que puedo. Me siento un ingeniero del verso y un obrero que trabaja con otros a España en sus aceros.

Tal es mi poesía: poesía-herramienta a la vez que latido de lo unánime y ciego. Tal es, arma cargada de futuro expansivo, con que te apunto al pecho.

No es una poesía gota a gota pensada. No es un bello producto. No es un fruto perfecto. Es algo como el aire que todos respiramos y es el canto que espacia cuanto dentro llevamos.

Son palabras que todos repetimos sintiendo como nuestras, y vuelan. Son más que lo mentado. Son lo más necesario: lo que no tiene nombre. Son gritos en el cielo y, en la tierra, son actos.

Un que crec que ho sabia me n'ha contada una de fresca:

Resulta que a una anglesa que s'hostatjava a s'hotel "Don Juan" li pisparen sa cartera dins sa discoteca "Stiffany's" i, com és natural, va anar a donar part de s'endemesa an es municipals de sa banda de Sant Llorenç. "Sa discoteca està dins Son Servera i noltros no hi tenim jurisdicció", li contestaren es guardadors de sa llei i s'orde.

La dona, en vista de s'èxit, se'n va anar a provar sort an es policies serverins. "Es Don Juan està dins Sant Llorenç i noltros no en volem sebre res", fou tota sa resposta que va rebre.

¿I que no és guapo això?

Segons alguns lectors de Flor de Card sa darrera revista va esser una de ses millors que s'han fet enguany.

Segons alguns membres del CDS, encara que totes siguin dolentes, aquesta ha estat sa pitjor de totes.

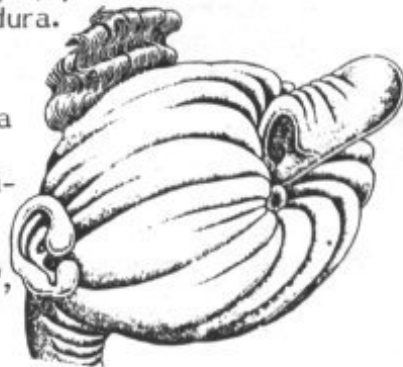
Ja ho deia es secretari del rei Herodes: "P'es poble un riu, s'altre plo- ra; mai no està content tothom".

S'altre dia, quan em disposava a cridar an en Falera per veure si esta- va de part d'en Fraga o d'en Verstrynge, vaig sentir per s'aparell uns renous com a rarencs. "Ja està -vaig pensar-, això és que algun polític llorençí m'ha punxat es telèfon".

Fetes ses oportunes comprovacions va resultar que, per mor de s'humi- tat, una de ses connexions estava plena de floridura.

¿Creuríeu que vaig fer un alè?

No hi ha dubte, sa setmana entre es 15 i es 21 de setembre passarà a s'història local. Preniu nota:

Dia 15.- Manifestació de pares, mestres i alumnes de s'escola de Cala Mi- llor per demanar més esment i més aules.

Dia 17.- Pintada vora sa casa d'es vells: "Es Conier i es mirall".

Dia 19.-Vaga de fam dins s'Ajuntament d'ets obrers d'es "Bier Garten", reclamant sa reapertura d'es local.

¿No trobau raro que es batle no hagi agafat vacances?

Amb s'ànim de donar informació an es seus lectors, un periodista ciutadà se'n va venir a Sant Llorenç per tal de fer una entrevista an ets obrers que estaven tancats dins s'Ajuntament.

En es moment d'arribar va destriar es cabo que, de paísà i despitellat, da- vallava ses escales de La Sala, i, com és natural veient-lo tan magre, se va pensar que era un d'es qui estaven en vaga de fam i li va demanar a veure si volia fer unes declaracions.

- "No collons, jo som es cabo -va respondre en Pere fent capades-; si voleu declaracions heu de pujar allà dalt!"

En una sorprenent demostració d'agilitat burocràtica, en es ple d'es 15 de setembre sa nostra eficaç Corporació va aprovar amb dues grapades es compte d'es pressuposts de l'any 1984.

I llavonses n'hi ha que diven que dormen a sa palla!

1984

Escoltau, escoltau lo que ha dit es batle xerrant d'urbanitzacions:

"...Tota sa zona costera que sigui hàbil p'es turisme s'ha d'aprofitar, perquè no hem d'oblidar que Mallorca compta amb una bella Serra Nord bastant ampla i a sa qual hi podem anar sempre que volgum..."

"...Quan seria hora de frenar seria si ses construccions començassin en es Puig d'Alpara o a Pocafarina..."

Ès ben ver que valen més dos dits de seny que una quarterada d'hort.

Josep Cortès

PRODUCTES MALLORQUINS A LA CORT REIAL (II)

per Ramon Rosselló

Sens dubte els formatges mallorquins gaudien de molta fama fora de l'illa i a més de la cort reial eren consumits per convents de frares i altra gent. A un llibre de comptes del convent de Santa Anna de Barcelona corresponent a l'any 1402 veim que l'administrador fra Guillem Andreu, entre les despeses en comprar fideus, botifarres, gallines, verdures, vi, mel, cireres, etc. hi ha diverses compres de formatge fresc per fregir i altre per rallar. Les partides de formatges on s'especifica que són de Mallorca, són aquestes, anotades per mesos:

Desembre, "comprí I formatge de Mallorca a raó de XII diners la lliura, 1 sou, 4 diners".

Gener, "comprí II formatges de Mallorca a raó de XII diners la lliura pesaren II lliures e XI onzes". Altra partida de 3 formatges.

Març, 2 formatges de Mallorca a raó d'onze diners la lliura, pesaren 3 lliures.

Abril, 2 formatges a raó de 10 diners la lliura. Altra partida de 2 formatges a 12 diners la lliura. Altra partida de 12 lliures de pes de formatges a raó de 10 diners.

Maig, 7 formatges de Mallorca que pesaren 6 lliures i mitja.

Juny, 6 formatges de Mallorca que pesaren 7 lliures i 4 unces.

Juliol, 16 lliures i 9 unces de formatge de Mallorca, "e aquest dia matex ne començarem a menjar".

Octubre, 2 lliures de formatges. Altra partida de 6 lliures i 5 unces a raó de 13 diners la lliura. Altra partida de 2 lliures i 10 unces a 12 diners la lliura.

Novembre, 11 lliures i 2 unces de formatges de Mallorca. (AHCB Patrimonial, Vària nº 30 A s.f.)

Diverses vegades també sortiren prèssecs de Sóller per enviar a la Cort Reial. El 1426, el procurador reial pagava 6 lliures, 14 sous i 2 diners "axí en compra de mil sis cents sexanta prèssechs que entre dues vegades feu trametra al senyor Rey lavors en la ciutat de Barchinona resident", en el preu s'hi comprèn els coves de canyes i el transport dels prèssecs des de Sóller fins a la mar (RP 3.517 s.f.). El 1438 els prèssecs de Sóller enviats a la Reina, a Barcelona, costaren 12 lliures.

Als llibres de la Procuració Reial Mallorquina hi trobam anotades altres curioses par-

tides: el 1464 foren donades 16 lliures i 10 sous a Pere Mora, mercader de Mallorca, pel valor de dues sàrries d'avellanes i cinc hídries o gerres de mel, que el noble Grisoldo de Centelles i els seus homes havien pres de la caravel·la de Francesc Campamajor (RP 3.561 f. 81).

En el llibre de 1447 es fa menció de certa quantitat de laca, pebre i nou moscada de Nicolau Vivot, confiscat a favor del Patrimoni Reial (RP 3.533 f. 75v).

El 1427, el procurador reial rebia 13 lliures i 9 sous de mestre Antoni, patró de galea del noble Bernat de Centelles "ab la qual en les mars de S'Alcúdia de moros, en lo cap de Entreforchs, pres un caro o coca de moros en què havia certa quantitat de dàtils". Exactament hi havia 80 costals de dàtils que foren venuts en el carrer de la Mar de Ciutat per preu de 269 lliures (RP 3.834 f. 173v).

El 1338, el procurador reial pagà 25 lliures, 15 sous i 4 diners a Guillem Jover, porter del castell de l'Almudaina, "per les mesions que féu en los orses e en los lops e en los signes e en los cunills que són en lo castell de l'Almudayna" (S'Hort del Rei) (RP 3.050 f. 65).

Sembla que a Mallorca també es cultivava la canyamel. El 1472, dia 11 de desembre, es publicà una crida referent a l'anyada de les canyes mels d'Antoni de Verí que "per la concurrència de temps fins ací haja hagut mal recapte e stigue quasi perduda e per perdre's totalment si prestament no'y és provehit" (ARM AH 425 f. 17v).

Finalment, per acabar aquestes notes, diré que el mes d'octubre de 1468 el procurador reial anotava que havia donats 12 sous a diversos trompeters que feren la crida a Ciutat anunciant "que tota persona de qualsevol condició fos faés alimares diumenge passat... e açò per la recuperació de la vista que nostre senyor Déus havia restituïda e donada al molt alt senyor Rey". D'altra banda les alimares fetes al castell reial de l'Almudaina costaren 2 lliures i 14 sous, així en compra de paper com llibrells, oli, cera gomada, pólvora, teia, canelles, llentons i altres coses (RP 3.579 f. 78v).

ELS FETS

- * 13 març.- En Gabriel Nicolau sol·licita el permís d'obres per a construir el "Bier Garten".
- * 13 maig.- El propietari demana el permís d'obertura.
- * 16 maig.- S'inauguren el "Bier Garten" i la discoteca "Q".
- * 23 maig.- L'Ajuntament decreta el tancament d'ambdues sales de festa. Des d'aquesta data fins al 9 de setembre seran tancades un total de set vegades.
- * 19 juliol.- Inspecció de la Conselleria d'Interior que acaba amb una multa de 10.000 pessetes per fer ball sense permís.
- * 24 juliol.- L'Ajuntament ordena precintar el local.
- * 31 juliol.- L'Ajuntament concedeix el permís d'obertura per a bar-cafeteria.
- * 31 juliol.- En Gabriel Nicolau sol·licita el permís per a poder ballar.
- * 8 agost.- Inspecció de la Conselleria d'Interior. Multa de 250.000 pessetes, la més grossa que ha posat el Govern Balear, segons paraules del propietari afectat.
- * 18 agost.- Per segona vegada es sol·licita el permís per a fer ball.
- * 19 agost.- La policia especial de la zona costera elabora un informe sobre els renous dels establiments públics: en el del "Bier Garten" és molt suau i no es fa ball.
- * 28 agost.- Inspecció del Ministeri de Treball.
- * 3 setembre.- Nou parte de la policia especial sobre renous: el "Bier Garten" és el segon que fa més poc renou de la zona costera, amb un promig de 15 a 20 decibels manco que els hotels.
- * 11 setembre.- En Gabriel Nicolau envia un plec de 54 folis al Defensor del Poble, Joaquín Ruiz Giménez, que és admès a tràmit.
- * 17 setembre.- Inspecció de la Conselleria d'Interior.
- * 18 setembre.- El jutge de 1ª Instància de Manacor notifica al propietari que ha de

tancar els locals.

- * 19 setembre.- 12 treballadors del "Bier Garten" i de la discoteca "Q" es tanquen dins l'Ajuntament i comencen una vaga de fam reivindicant els llocs de feina.
- * 20 setembre.- El batle compareix per l'Ajuntament i es posa en contacte amb els obrers. Afirma que ell no pot fer res per solucionar-los el problema.
- * 23 setembre.- Ple extraordinari. N'Antoni Sansó demana que s'inclougui a l'orde del dia el tema dels obrers en vaga. El batle no accepta la proposta.
- * 24 setembre.- Reunió al Royal Mediterrani entre el batle i sis regidors. N'Antoni Sansó sol·licita un ple extraordinari i la majoria dels assistents s'hi oposa.
- * 25 setembre.- Es convoca una reunió entre els obrers, el propietari i la Corporació. Dels regidors només hi assisteixen en Mateu Puigros, n'Ignasi Humbert i n'Antoni Sansó. La reunió no es duu a terme.
- * 26 setembre.- El batle retira la denúncia davant el jutge de primera instància de Manacor i els dóna permís per obrir, encara que sense fer ball. Els obrers donen per acabada la vaga de fam i es retiren de l'Ajuntament.

ELS OBRERS

-Per quin motiu vos heu instal·lat dins s'Ajuntament?

-Estam fent una vaga de fam perquè mos hem quedat sense feina. Es batle de Sant Llorenç ha decretat es tancament de sa nostra empresa -es "Bier Garten"- perquè diu

que és il·legal. Tots ets hotels també en fan, de ball, però únicament mos ha fet tancar a noltros, i per això estam fent aquesta vaga. O tots moros o tots cristians.

-¿Quan la començàreu?

-Ahir, que era dia 19, a les onze i mitja d'es matí.

-¿Heu tengut contactes amb sos responsables de s'Ajuntament?

-Sí, avui ha vingut es batle, vint-i-cinc hores després d'haver començat sa vaga. Ahir va telefonar, però quan va sebre que érem aquí no va voler venir.

-¿I quina ha estat sa seva resposta?

-Ha dit que no pot fer res, però que està amb noltros!

-¿No deis que va esser ell es qui va decretar es tancament?

-Ell diu que això depèn de Governació, de Palma, però es papers anaven firmats per ell... Pareix que està molt pressionat i tots sabem sa veritat. Lo que volem amb això és que aquesta veritat surti i que tot s'aclareixi.

-¿I fins on estau disposats a arribar?

-Fins on faci falta. Esperam que entre di lluns i dimarts de la setmana que ve s'assumpto se solucioni. Estam en contacte amb un metge i si n'hi ha cap que no pugui continuar, abandonarà.

-¿Quants sou?

-Dotze. Tots ets homos que hi feim feina.

-Vos interessa que publiquen cap comunicat?

-De moment no n'hem fet cap. Noltros lo que volem és que sa llei sigui igual per a tots. Pretenem que venguin es responsables d'es tancament per exposar-los sa nostra situació i mirar de solucionar es problema. Lo que no pareix ver és que se donin permisos per posar -i perdona per sa paraula- cases de putes i a noltros no mos ne vulguin donar, quan es turistes que hi venien estaven alabats. Diven que volen solucionar s'atur i, per ses pressions de certes persones, hi deixen dotze famílies més. Volen promocionar es turisme i tenir-lo content i tanquen es local que té més gent de tota sa zona. No ho entenc.

L'EMPRESSARI

¿Quins creus que han estat es motius reals d'es tancament d'es "Bier Garten"?

Encara que no se pugui demostrar, jo crec, com creu tota sa gent, que es motiu

real ha estat sa competència que es "Bier Garten" feia an ets hotels veïnats, principalment an es "Said" i es "Vista Amer". Han arribat a dir que es dies que obriem feien 100.000 pessetes menos de caixa.

Tots aquests problemes que mos han posat amb sos permisos d'obertura i de ball és evident que eren excuses per conseguir que tancàssim, perquè s'altre dia vaig comptar 42 hotels -i possiblement fes curt- que feien ball a sa terrassa i ningú no els diu res.

¿Es ver que t'han fet ofertes de comprar-te'l?

Per devers es juliol, quan ja hi havia es trull mogut, es batle, dins es seu despatx, me va dir: "Lo que has de fer és vendre-ho, que jo te tenc un bon comprador, i se t'hauran acabat es problemes". És tot lo que te puc dir.

¿Com han anat ses relacions amb sos obrers?

Per jo han estat i són fabuloses. No els consider empleats sinó amics. Han fet sa vaga no perquè perillàs es seu lloc de treball, perquè tenen un contracte firmat i jo el mantendré maldament hàgim de tenir tancat, just perquè puguin cobrar s'atur, sinó perquè jo els tenc a percentatge i si no feien feina únicament cobrarien es jornal base. A més d'això s'han solidaritzat amb s'empresa i han comprès s'abús que mos volien fer.

¿Què s'ha conseguit amb sa vaga?

En primer lloc un victòria moral, ja que es batle ha retirat sa denúncia per "desacato a la autoridad" i hem pogut tornar obrir es local. També s'ha donat a conèixer a tota Mallorca s'amiguisme que hi ha dins Cala Millor. Si, gràcies a sa difusió de sa vaga, conseguim que s'arreglassin un part d'es xanxullos que se fan diàriament i en mil aspectes a Cala Millor, jo donaria per ben pagada sa vaga i es devers 30 dies de caixa que hem perdut.

Josep Cortès

Gent d'aquí

Instintivament els dits destravaren el paper d'aquell sobre gros que hi havia sobre la taula, vaig veure que hi havia una invitació per una exposició d'un tal Joan Ramis a Pollença. Delicadament ho vaig tornar posar tal i com l'havia trobat pensant que, possiblement qualcú, sense voler, l'havia deixat a canostra i que més tard vindrien a cercar-lo.

Més tard vaig saber que anava errat, que la invitació era per a nosaltres i que aquell Joan Ramis era en Joan Ramis que coneixem. Ho vaig llegir detingudament i vaig quedar bocabadat: Istro! Ni tan sols sabia que en Joan es dedicàs a pintar i resulta que en dos anys de fer-ho, ha fet ja sis exposicions, tenint "obra" entre d'altres llocs, a una galeria d'art de Miami (USA) i al Museu Cívic d'Art Contemporani a Pàdova (Itàlia)!

Sorpresa majúscula, vergonya i admiració foren sentiments que es mesclaren i que estic segur es reflexaren a la tela personal i intransferible de la cara; perquè una cosa és tenir revescosa la sensibilitat artística i l'altra és no estar enterat de les manifestacions públiques que fan els llorencins del seu ésser.

...Amb complaença, curiositat i calor ens desplaçarem a Pollença per beure el cava d'en Joan i vaig escoltar el que em deien les seves teles: em parlaren del majestuós orde còsmic i de la insignificança dels anhels i vanitats humanes, de la realitat macroscòpica que tan sovint oblidam, potser per justificar la nostra suposada omnipresència.

I també em vaig adonar de l'estètica que és capaç de sorgir de les línies rectes i corbes, tan familiars, mesclades amb colors...

Decididament, tenim una conversa pendent.

* Més gent d'aquí

L'experiència em demostra que no són gaire usuals els cursets on, a mesura que passen els dies, van augmentant de participants -normalment sol ocórrer a l'inrevés-. Implica que la gent que hi participa surt contenta, i en parla, i altra gent se sent motivada per allò que li han contat.

I així succeí en el curset d'Expressió Corporal que organitzà, muntà i desenvolupà en Rafel Duran a Ses Sitges amb un grup de gent heterogènia però amb un interès comú.

Mira-te'l, vaig pensar, en aquest bajanot, rient, rient és capaç d'encandilar i mantenir l'atenció des d'aquesta nina de sis anys fins a aquella senyora psicòlega d'allà abaix.

Per mi, en Rafel representa un camí ben digne de consideració. Com en Joanet de les "Rondaies" ha hagut de suplir amb enginy la manca de recursos econòmics i la feble escolarització per arribar a unes metes parcials més que suficients per a sentir-se'n gojós.

Basta una senzilla ullada al seu currículum o el simple fet d'haver impartit un curs a l'Escola d'Estiu de Rosa Sensat per adonar-se'n.

Amb ell ja n'he parlat una mica.

Reflexió

Pensant amb en Joan Ramis i amb en Rafel Duran, també vaig pensar amb en Guillem Nadal. Gent que, amarada d'una forta sensibilitat, tresquen els camins de l'art... tal com van començar a trespasar en dècades anteriors altres llorencins -Miquel Rosselló, Josep Cortès...- també marcats amb sensibilitat i amb un digníssim "savoir faire".

¿Quines diferències es poden establir entre uns i altres?

Sens dubte moltíssimes però, intentant generalitzar potser es pot assenyalar que els joves han sabut "passar" de Sant Llorenç, són persones, ciutadans del món, nascuts a Sant Llorenç que es plantegen, abans de res, unes metes personals amb relativa llibertat. Mentre que els altres, diacrònicament anteriors, fermats per circumstàncies no gaudiren de la relativa i necessària llibertat d'acció.

Per mi, en conjunt plantegen una successió lògica. Certament el temps és transmissor d'experiència.

Més enllà de la gent

Com moltra altra gent, jo també vaig dis-
frutar presenciant -el troç que em deixaren
les circumstàncies- "El Tio Pep se'n va a
Muro" a les proppassades festes de la Mare
de Déu.

De camí a casa el pensament -aquest
guitzero mai no s'atura- em mostrava línies,
idees per treballar i comentar:

-...De quina manera degueren disfrutar men-
tre ho preparaven!

-...Tots els esforços personals que tenen per
objectiu la comunitat (amb ses múltiples fa-
cetes) són destacables, però a mi els qui més
m'atrauen són els que impliquen comunió,
equip, participació fragmentada.

-...En Janer Manila parla, amb raó, de la
funció educativa del teatre popular.

-...És continuar, seguir aquella vella tradició
llorencina de les sarsueles (un dels molts tre-
balls pendents que té Flor de Card).

-...Llàstima que en aquest poble nostre hi
hagi tantes parts, contraparts i reparts.

-...Una de les possibilitats que ofereix el
teatre és la satisfacció d'haver complit una
funció determinada, fonamental, però imper-
ceptible per a l'espectador: decorador, tra-
moista, director, apuntador...

-...i moltes altres més.

Idees que apuntalaven un rar -vull dir que
en mi s'estrevé poques vegades- sentiment:
l'orgull d'ésser llorencí.

Guillem Pont

L'alba traïlla per aconseguir-te,
més traïlla el cel per veure ta imatge
reflexada dins el riu de les nimfes.
Possessió, nuesa de flonjos cossos;
plaer, l'asceta s'enamora de les musses;
desig, "carpe diem" amb ressons espirituals.

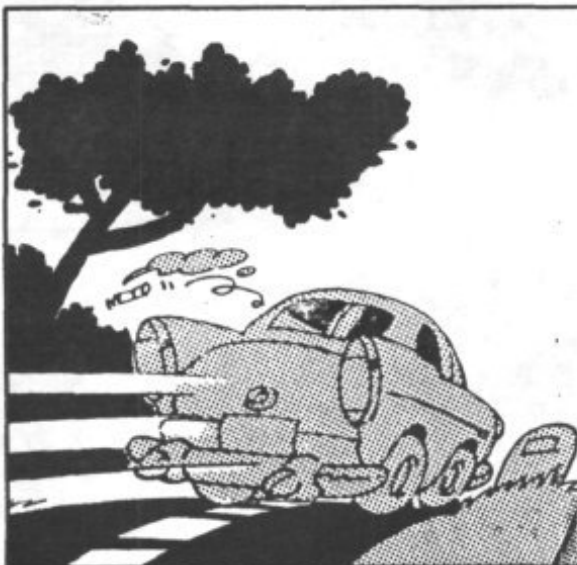
L'un pot guanyar-te estones;
l'altre, sempre.

Jaume Galmés

AUTOESCOLA
CARDASSAR

major, 22

RESTAURANT SALVADOR
PORTO CRISTO
POLLASTRES
ROSTITS
Sureda, 1
Telèfon 570624

**Circulant per carretera,
mirau prim amb el foc**

Si sou fumador, no tireu mai un misto encès o una llosca per la finestra de
l'automòbil. Fàcilment podrieu provocar un incendi forestal.
Pensau que per calar foc basta mol poc i que els mals ocasionats no tenen remei més
que a força de temps.

Amb el foc, hem de mirar prim.

Evitem els incendis forestals

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA
SERPREISAL

Mallorca
cada dia més

FESTES DE LA MARE DE DÉU

Des del dia 6 al 8 de setembre es celebren les tradicionals festes de la Mare de Déu Trobada, amb els següents actes: recorregut incògnit, tirada al colom, dibuixos per als nins, concert, festa jove, cicleturistada, carreres de bicicletes, jocs infantils, futbol, ofici solemne, ball de bot i la comèdia musical "El Tio Pep se'n va a Muro", escenificada per un grup de llorencins. Va tenir un èxit de públic extraordinari.

PENYA DEL BARÇA

Dia 5 de setembre, amb motiu de la inauguració de la Penya del Barça, es va celebrar un acte d'homenatge, en el cementiri, a Pere Caldentey, ex-porter del Barcelona, i un sopar a Ca'n Figó, seu de la Penya. El vice-president de l'equip, juntament amb altres seguidors de les illes assistiren a l'acte, que fou tancat pel Sr. Nicolau Cassaus.

MARIA Galmès
Antònia Servera

CONGRÉS

Els dies 13 i 14 de setembre va tenir lloc, a Barcelona, el congrés nacional del CDS. El regidor llorencí Bartomeu Pont hi va assistir com a compromissari, acompanyat per Pere Umbert, també regidor del CDS.

CATEDRÀTIC

El dia 25 de setembre n'Antoni Riera Melis "Xaret" va guanyar les oposicions a la càtedra d'Història Medieval que hi havia vacant a la Universitat de Barcelona. És, per tant, el primer catedràtic llorencí. Enhorabona.

NAIXAMENTS

En Pedro Antonio Galea Umbert, fill de n'Antoni i na Catalina neix a Sant Llorenç dia 29 d'agost. Enhorabona!

ESCOLA

El dia 26 de setembre una representació de l'Ajuntament de Sant Llorenç ofereix al Ministeri d'Educació i Ciència prop d'una quarterada per tal de construir una escola a Sa Coma.

La manca d'informació per part de qui correspon, degut als enormes interessos que s'amaguen rera la indústria militar, em posa en l'obligació moral, essent jo mateix objector de consciència, de no descuidar un tema tan vital per al futur de la Humanitat:

L'Objecció de Consciència.

L'Objecció de Consciència significa negar-se a fer tot allò que vagi en contra dels propis principis, que va en contra de la consciència individual i aquesta consciència sempre va ajudar a la consciència col·lectiva de la Humanitat.

Per desgràcia vivim en un món que no és el que voldríem. La societat és un producte heretat, és, al cap i a la fi, reflexe de l'ésser humà que la habita, encara que tots sapíem que intrínsecament l'home és bo per naturalesa. No li agraden les guerres, ni les injustícies, ni la hipocresia i fins i tot així fa 4000 anys que la Història ve repetint els mateixos fets: guerres i poder, poder i guerres.

L'ésser humà ja no necessita lluitar per la supervivència i malgrat això seguim vivint com si fos així. És perquè l'enorme riquesa d'aquest planeta està en mans d'uns pocs, d'uns quants països i la estupidesa humana els fa gastar-se una bona part en la indústria militar sense que trobin oposició seriosa a tant de malgastament autodestructiu, mentre que una part de la humanitat es mor de fam, de set i de cultura.

Mai no va estar tan amenaçada la vida pels propis habitants d'aquest planeta. Quedant impassibles ens feim també responsables del futur dels nostres fills. ¿I per ventura no tenim o tindrem fills?

L'Objecció de Consciència al Servei Militar és una de les formes de contribuir al respecte per la Vida, negar-se a cooperar i ésser utilitzat pels qui justifiquen allò que és innegable: l'enorme desigualtat entre els éssers d'aquest planeta. El seny no ha de tolerar aquest estat de coses si no ens volem fer responsables moralment de tots els morts per guerra, per fam o per injustícia social.

Les persones obligades al servei militar que, per motius de consciència, per raó d'una convicció profunda d'orde religiós, ètic, moral, humanitari, filosòfic o de qualsevol altre tipus de la mateixa naturalesa, refusin realitzar el servei armat, tenen un dret personal a ser dispensats de tal servei.

Avui en dia aquest dret és, en part, reconegut en el nostre país. Dissortadament les

persones obligades a informar-ne -caixa de reclutes, ajuntaments i quarters- no compleixen aquesta funció o intenten assustar els joves que "pregunten massa".

Els Objectors de Consciència -uns 10.000 fa un parell d'anys- de totes les religions, de totes les ideologies, ateu, per motius ètics, filosòfics o de qualsevol altra classe, tenim l'obligació i el dret d'organitzar-nos, reunir-nos i informar, suplint les obligacions de l'administració en aquest camp.

José Mª Cerezo Jara

Ap. de Correus 119
MANACOR

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

Baix d'es Cós, 11-E

Tel. 55 40 78

MANACOR

CLÍNICA VETERINÀRIA

Passeig d'es Tren, 100
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

TIO MERLIM

ARTIGUES

Des de fa quatre anys consecutius, el poble de Sant Llorenç pot gaudir d'una Mostra Internacional Folklòrica de Balls.

Dia 20 d'agost, a la Plaça Nova, actuaren els grups de Lleó i d'Irlanda. Aquest darrer grup era un dels participants a la VII Mostra Internacional Folklòrica que des de fa 7 anys es duu a terme a Sóller.

El grup de Lleó estava fent una estada a Felanitx, intercanviant impressions i mostrant-se balls amb el grup "S'Estol d'es Gericó".

Del contacte que tenguérem amb la gent del grups, vos oferim una breu informació dels seus balls, cançons i costums.

El grup de Lleó va néixer l'any 1939 i al llarg de la seva història ha sofert una evolució que culmina amb la formació del "Grupo de danzas Reino de León". És a partir d'aquest moment quan el grup té una projecció significativa, i les seves activitats es van multiplicant així com també el nombre dels seus components.

El grup ofereix una gran mostra de folklore de les distintes comarques lleoneses (Maragatería, Patsueza, Tierra de Campos, Montaña Central, Montaña Oriental, Riberas i Bierzo), mostrant les diferències que existeixen entre elles, tant en els balls com en els vestits.

Els instruments de la comarca són: Gaita de Fole, Chifla i Tamboril, Dulzaina o Concertina, Pandeiru cuadrau, Chocayos, Castañuelas, Pandero, etc. El grup ha participat a

diferents festivals per tot arreu d'Espanya, i també ha realitzat algunes sortides a l'estranger, sobretot a França.

La seva activitat no es limita als espectacles de ball sinó que inclou exposicions d'indumentària regional lleonesa, programes de ràdio, projeccions i conferències, escoles de ball regional per fomentar les danses, tallers d'instruments populars i tal vegada lo més important, la recollida dels costums tradicionals i balls de la seva terra.

El "JARRINGTON GROUP" de Dublí va esser fundat l'any 1976.

La majoria dels components són nins i nines, ja que la pròpia naturalesa dels seus balls no permet que puguin esser executats per gent major.

Els balls que ens oferiren no perteneixien a cap classe, generació o regió en especial.

La bellesa, la gràcia i la destresa són qualificatius que ens poden servir per valorar els seus balls.

Els seus vestits tenen brodats i dibuixos tradicionals de la cultura celta i els instruments que empen són: acordió, violí, flauta i banjo.

No només Irlanda coneix els seus balls, sinó que han fet nombroses sortides a l'estranger. L'èxit i l'acceptació que el grup té queda constatat en el fet de que alguns dels seus membres han estat campions de dansa d'Irlanda.

Volem aprofitar aquestes retxes per donar les gràcies a l'Ajuntament, el qual any rera any se'n vol fer càrrec del patrocini d'aquesta vetlada, i, evidentment, l'enhorabona a Aires Sollerics que des de fa set anys està duent a terme una tasca tan important com és l'organització de les Mostres Internacionals Folklòriques.

J. Domenge

LEE - WIRTO - LACOSTE - PULLIGAN

MARLBORO - WRANGLER - LEVITS

FILS

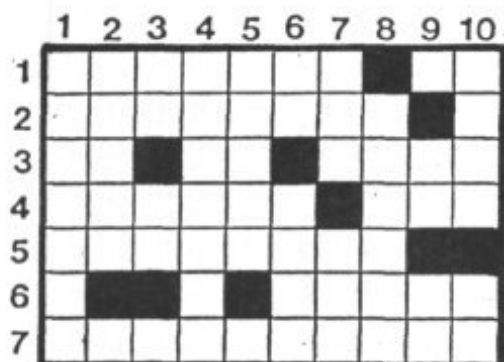
BOUTIQUE
CONFECCION
SEÑORA
Y
CABALLERO

HOTEL SUMBA

HOTEL FLAMENCO

Apitos: Sa Manega, bayos
CALA MILLOR

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Dit del qui ven neu. Nota musical. 2.-Dignitat i càrrec d'edil. Mil. 3.-Nom de lletra. Al rev. símbol del tel.lur. Sac gros d'uns quatre o més. pams d'ample. 4.-Abominable. Títol d'alta dignitat en alguns Estats. 5.-Cadascuna de les canals que formen les teules d'una teulada, per on s'escorre l'aigua que hi cau. 6.-Símbol del iode. Cinc-cents. Badies aptes per a arrecerar-hi les naus. 7.-Cosa mal feta, no gens reeixida.

VERTICALS.- 1.-Afers esp.comercials. 2.-Inflor deguda a inflamacions seroses en el teixit cel.lular. Vocal. 3.-Suc de raïm fermentat. Al rev. Conjunció. Consonant. 4.-Aire que s'escapa dels pulmons en una espiració. 5.-Allò que estableix el dret d'algú a una distinció honorífica, a exercir un càrrec o professió. Consonant. 6.-Pronom. Dit del cel sense núvols. 7.-Tallat arran. Mot poc freqüent. 8.-Acció de tapar. 9.- Cinquanta. Gos. Al rev. preposició. 10.- Tenir amor a una persona o cosa. Que gaudeix de bona salut.

SOPA DE LLETRES

E R T A B D E F C A
S O L C A R H P B I
C P M A T L E J K G
A R O G A L S M R S
R O A D L A Q E A U
D A N U A U E S I T
A D C E N R T A E J
R A S O L A A N V U
R S T T R R A G S R
R A C N A R B S E I
O B E R A R B M E S
I L A C D E O P Q W

Apa! a cercar deu mots relacionats amb l'agricultura.

FUGA DE VOCALS

S _ V _ D _ V _ N G _ V _ D _ R
Q _ N V _ S S _ R _ D _ N S _ R T _ :
- S _ F _ N ' H _ D _ C _ S _ R ;
C _ P N ' H _ H _ Q _ _ M ' G R _ D _ Q _ _ .

Maria Galmés

ENDEVINALLA

Sempre j o i tu gemegant
tenim aquesta quimera:
es bec va davant davant
i els uis miren cap enrere.

SOLUCIONS

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA
Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

Sa vídua Venga va dir
quan va esser dins Artà:
-Sa tia n'he de casar;
cap n'hi ha que em'grad aquí.

FUGA DE VOCALS

MOTS ENCREUATS

SOPA DE LLETRES

Són unes tisores.

ENDEVINALLA

N E V A T E R L A
E D I L I T A T M
G E E T S A C A
O M I N O S P A R
C A N A L E R A
I D R A D E S
S A B A T E R A D A

E R T A B
S O L C A R P
C P
A O
R D L A
A U A
A C
R A
R A C N A R B S E
R A R B M E S

No podia començar millor el campionat per als llorencins: 3 victòries (dues de les quals fora de Sant Llorenç) i 1 empat amb el líder és un excel·lent balanç pels quatre primers partits; d'aquí que encapçalem la taula de classificació amb l'Alcúdia, tots dos amb 7 punts i 3 positius.

I això, més que a la sort, cal atribuir-ho a l'encert amb els fitxatges, l'arriscar-se a fer una plantilla jove i amb ganes de demostrar la seva categoria com a futbolistes, i, per damunt de tot, un perfecte enteniment dels jugadors tant dins el camp com fora d'ell (del qual en té molta culpa en Bernat Gelabert).

Anem, si voleu, a fer un poquet d'història sobre aquests partits:

CARDASSAR 3, ESPORLES 1.

Expectació davant el primer partit de lliga, acceptable entrada.

Els dos equips, des del primer minut, es proposaren fer un bon partit de futbol, cosa per la qual, a més del resultat, el públic va sortir content de l'estadi Es Moletor.

El partit en sí va ésser vistós, amb nombroses ocasions de gol per part d'ambós equips.

Els gols locals foren aconseguits per Bernat Pasqual i Nieto (2). Si s'hagués de destacar algú, sens dubte serien l'agilitat del porter Vives, el punt d'honor d'Antoni Santandreu i el "savoir faire" de Pasqual, sense oblidar-nos dels gols de Nieto i del bon rendiment de la resta de l'equip.

SANTA MARGALIDA 1, CARDASSAR 2.

Gran primera part de l'equip visitant que tengué practicament resolt el partit en els primers 45 minuts amb un clar 0-2 (gols de Santandreu i Nieto). En canvi, a la reanudació, després d'un gol encaixat en fred, s'hagué de patir pel resultat.

A dir la veritat, els jugadors del Santa Margalida es mostraren violents durant algunes fases del partit.

CARDASSAR 1, ALCÚDIA 1.

No s'esperava aquest partit amb massa tranquil·litat, atès que es coneixia el reforçament d'aquest nou ascendit a la Preferent. En efecte, no defraudà el líder, defensant-se amb fortalesa que originaria el fet que el Sr. Roig, l'àrbitre del partit, es fes servir de les targetes vermelles que, per part local, afectaren a Frau i Pomar.

Tot i que els locals avui no jugaren com en anteriors partits, el resultat es pot quali-

ficar com a just. El gol local fou aconseguit per en Frau que, ara per ara, és un dels jugadors més regulars.

CULTURAL 0, CARDASSAR 1.

Partit del qual el més destacable són els dos punts que se'n dugué el Cardassar cap a Sant llorenç, ja que el partit, quant a bon joc i a ocasions de perill, deixà molt que desitjar. Els locals empengueren amb força a la segona part; però, una passada en profunditat cap a en Pasqual, féu que aquest desnivellàs la balança.

Jaume Galmés

TOT FESTA

Ho tenim tot per a la seva festa:

COMUNIONS
BATEJOS
NOCES
ANIVERSARIS
I FESTES EN GENERAL

Manacor
C/. Joan Segura, 6
T. 554951

Cala Millor
C/. Es Molins, 7
T. 586165

CA'S SERVERI

TALLER
MECÀNIC
REPARACIONS
EN GENERAL

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

MESTRE PERE, EL RETRATISTA

En plena era de la imatge, amb l'enemic a Cala Millor -per anomenar algun indret- i disfressat de PAL-COLOR, anar pels balbuçigs de la fotografia no és altra cosa que un laboriós exercici de paleografia. I no és parlar de més de 50 anys enrera, que és una xifra que s'usa enguany.

No menys laboriosa és la tasca documental -inexisteix una història de la fotografia a Mallorca a diferència d'altres històries iniciades-, que sembla no interessar gaire a les estrenades autoritats culturals de l'illa, que no s'empeguen de gastar més de 5 milions d'èpica en balls de bot i tants d'altres actes puntuals que rentabilitzen vots.

Com és costum per aquestes contrades, els quatre entusiastes de sempre, amb molt més destinterés que rigor, han llevat la pols als retrats vells. Són paisatges que ens semblen de l'altra costa mediterrània, edificis que el temps se n'ha duit, personatges vinguts de l'edat mitjana que s'han plantat cara a cara a la màquina i cada qual es manté immòbil, impassible... en la seva posició...

Flor de Card ha mostrat part d'aquestes fotografies "velles". I moltes d'elles van ser fetes per mestre Pere, el retratista de Maria.

Però Mestre Pere Mascaró, acabat d'arribar de Buenos Aires l'any 1926 no tenia més inquietuds fotogràfiques que les professionals; és a dir, guanyar-se la vida fent retrats.

Més que inquietuds estètiques, captar el moment irrepetible o aspectes antropològics, mestre Pere es movia amb el carretó i la somera per tota Mallorca a fi de guanyar-se la vida. Era el caràcter bohemí que sempre el caracteritzà i que tan bé va assajar a l'Argentina dels emigrants que enviaven una imatge pròpia al costat de la batedora desconeguda a l'altra banda de la mar, juntament amb quatre ratlles de carta.

No es perdia fira ni mercat. Tenia el seu itinerari setmanal marcat i aprofitava per fotografiar molt de paisatge. I amb els emborronaments del turisme es posà a vendre "postals" a les portes dels hotels.

Quan els personatges començaren a riure i a tenir poses estranyes -més naturals i espontànies sense importar-los el moment màgic de l'obertura-, quan deixaren d'esser ells mateixos i allò que volien mostrar que eren... Mestre Pere ja compartia la fotografia amb una mica d'estraperlo, fos conyac, pedretes d'encenedor, una mica de tabac o preservatius.

Aquest home, nat el 30 de setembre de 1888, morí a Maria de la Salut, on va néixer, l'any 1973. El producte de la seva feina està espargit en domicilis particulars, dins calaixos, entre factures i altres documents. Tal volta envasat o aferrat a l'àlbum. Però ell es va negar a reconèixer la desacralització de la fotografia esdevinguda reportatge o "souvenir". Per ell, ja vellet, quan tenia la ràdio "a tota pastilla", la fotografia era un rite. Conservava el domàs i unes bombilles enormes a caseva, al seu estudi de l'entrada de caseva, perquè l'ús de l'objectiu i el joc de llum era un ofici. I quan els al·lots del poble anaven a fotografiar-se amb l'excusa de fer-li alguna bestiesa, ell disparava la càmera amb l'ironia de l'artista incompès, com qui no se n'adona de les malèvols intencions, concentrat en el treball.

Mestre Pere, amb la seva feina, deixà quelcom més que records visuals d'una Mallorca preturística, deixà el testimoni d'una creència seva: que Mallorca no es mereixia allò que li feien. Des de la seva marginalitat, ens deia que havien pres un camí errat, el camí de les presses, de l'urbanisme i la despersonalització.

Damià Quetglas